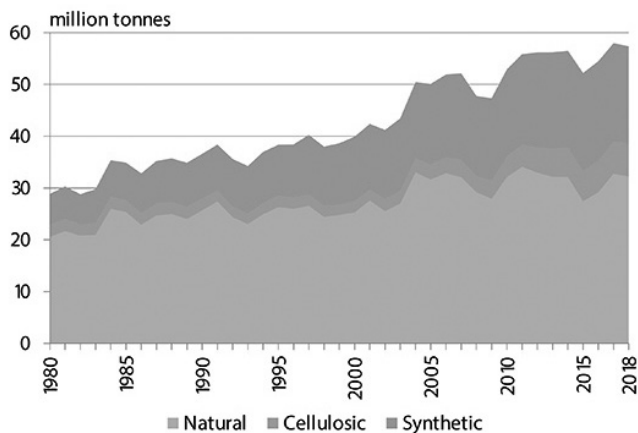

اختصاص بخش بزرگی از بازار جهانی الیاف به الیاف استپیل

ترجمه: سید امیر حسین امامی رئوف

سال گذشته و پس از یک رشد چشمگیر پس از دو سال پیاپی که ناشی از رشد الیاف پنبه بوده است شاهد افت ۱/۰ درصدی بوده ایم. از سال ۲۰۰۲ به بعد رشد باورنکردنی الیاف سلولزی بشرساخت که قدیمی ترین الیاف بشرساخت مشتق شده از چوب هستند، همچنان ادامه داشته است، در این دوره تولید الیاف ویسکوز به بالاترین حد خود رسیده و سرعت کاهش تولید استات سلولز نیز کمتر شده است. تولید الیاف مصنوعی نیز برای دومین بار متوالی و پس از افت

شکل ۱- تولید جهانی الیاف استپیل

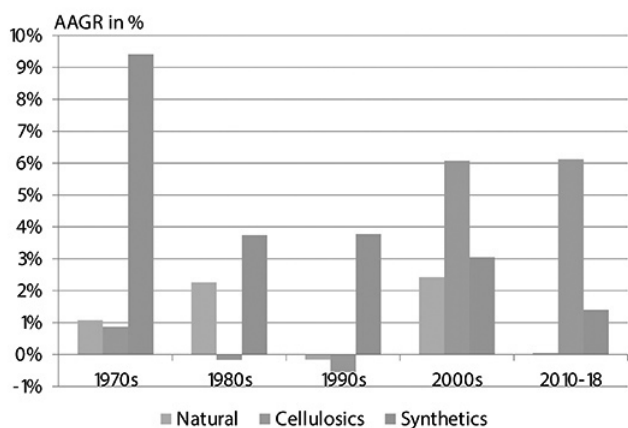
الیاف استپیل بخش بزرگی از بازار جهانی الیاف را به خود اختصاص می دهند، سال گذشته سهم این الیاف از بازار تقریباً ۱۰۶ میلیون تنی حدود ۵۷ میلیون تن بوده است. البته این الیاف در مقایسه با الیاف فیلامنتی دارای روند رشد آهسته تری بوده اند چون در دهه های اخیر موقعیت آن ها در بازار دایما در حال کم رنگ شدن است.

سهم الیاف استپیل از بازار تا اوایل دهه ۱۹۹۰ بیشتر از ۸۰ درصد بوده است. از آن زمان به بعد این رقم کم کم کاهش پیدا کرده تا اکنون که به حدود ۵۵ درصد رسیده است.

در قرن حاضر بیش از نیمی از تولید سالانه به الیاف پنبه اختصاص دارد در حالی که سهم الیاف مصنوعی تا حدی ثابت و حدود یک سوم بازار بوده است، سهم الیاف ویسکوز نیز دو برابر شده و به ۱۱ درصد رسیده است.

در جدول زیر توسعه بلند مدت بازار الیاف استپیل نشان داده شده است. میانگین نرخ رشد سالانه در کل این بخش از سال ۱۹۸۰ به بعد ۱/۸ درصد بوده که نسبت به توسعه بازار جهانی الیاف (۳/۰ درصد) سرعت رشد کمتری داشته است.

حجم این الیاف از ۲۹ میلیون تن به بیش از ۵۷ میلیون تن در حال حاضر رسیده است.

شکل ۳- روند تغییرات تولید الیاف استیپل

پیش بینی می شود تولید الیاف لیف درخت نیز با ۱/۹ درصد رشد به ۳/۹ میلیون تن برسد، بیشترین تغییر نیز در تولید الیاف کتان به چشم می خورد که با رشد ۷/۸ درصدی به ۲۵۹۰۰۰ تن رسیده است. بیشترین میزان رشد این الیاف نیز در فرانسه و بلژیک بوده است. تولید الیاف جوت نیز با ۲/۱ درصد افزایش به ۳/۳ میلیون تن رسیده است.

تولید الیاف اکریلیک که دومین لیف مهم در عرصه الیاف مصنوعی به شمار می رود نیز برای هفتمین سال افت داشته و با کاهش ۷/۹ درصدی به ۱/۶ میلیون تن رسیده است. قیمت بالای مواد اولیه برای اکریلونیتریل باعث کم شدن حاشیه سود شده و تولیدکنندگان را وادار به کم کردن نرخ بهره برداری یا تعطیلی کارخانجات کرده است.

تولید پلی پروپیلن با افزایش ۳/۰ درصدی به ۱/۴ میلیون تن رسیده است؛ فاکتورهای اقتصادی در بخش های مختلف صنعت ریسندگی به کلی متفاوت است چون اروپا و ایالات متحده آمریکا دارای جایگاه برتر هستند. دلیل چنین ساختاری این است که الیاف پلی پروپیلن عمدتاً به منسوجات بی بافت تبدیل می شوند.

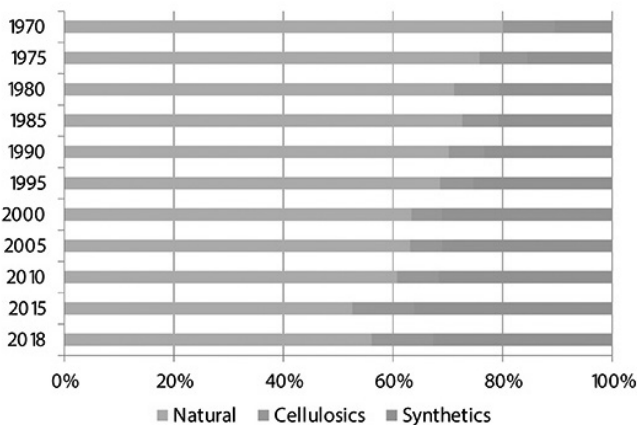
بازار پلی استر و اکریلیک کاهش داشته است (شکل ۱). پیش از این رقابت طولانی مدت الیاف استیپل به نفع الیاف مصنوعی و به ضرر الیاف طبیعی بوده است؛ در دسترس بودن زمین های کشاورزی، مزیت قیمتی، ضمانت تامین، مزیت مقیاس (مزیت کاهش هزینه در اثر افزایش حجم تولید) و خصوصیات بهبود یافته از عوامل کلیدی این پروسه جایگزینی بوده اند. حدود نیم قرن تاریخچه الیاف استیپل اکنون نشان دهنده تغییر این روند است. در مورد الیاف طبیعی امکان بهبود موقعیت آن ها در بازار وجود داشت در حالی که الیاف مصنوعی این موقعیت را از دست دادند که احتمالاً به دلیل مشکلات جدی مربوط به ضایعات پلاستیکی ناشی از الیاف مصنوعی می باشد.

در عین حال موقعیت الیاف ویسکوز در بازار برای دهمین سال پیاپی بهتر از الیاف استیپل مصنوعی بوده است و قرار است تولید آن ها در مدت زمان تنها ۱۵ سال سه برابر شود. پیش بینی می شود این روند در پی سفارش بی سابقه مواد اولیه خام جدید در سال ۲۰۱۹ تداوم داشته باشد (شکل ۲).

در شکل ۳ روند تغییرات در تولید و کشت الیاف قابل مشاهده است. رشد مواد اولیه لیفی بر پایه نفت به طور قابل ملاحظه ای کاهش یافته است در حالی که الیاف سلولزی بشرساخت وضعیت بهتری در بازار داشته اند.

سقوط هر دو گونه از الیاف در این بخش نشان دهنده قدرت منحصر به فرد الیاف استیپل ویسکوز می باشد. این الیاف برای دهمین سال متوالی تنها الیاف بشرساخت غالب بوده است بدون آن که وقفه ای در رشد سالانه آن ایجاد شود. میانگین رشد سالانه آن از سال ۲۰۱۰ به بعد ۷/۷ درصد بوده در حالی که رشد استات سلولز به دلیل کاهش محموله های سیگار، ۱/۰ کمتر شده است. لازم به ذکر است که در بازار الیاف دیگری هم وجود دارند نظیر پشم، الیاف لیف درخت و سایر الیاف طبیعی و همچنین بعضی از الیاف مصنوعی که در مقیاس کم تولید می شوند.

در سال گذشته ذخیره پشم ۲/۳ درصد افت پیدا کرد و به کمترین میزان خود در طول هفت سال گذشته یعنی ۱/۱ میلیون تن رسید. افزایش تقاضا از سوی چین و ذخیره ثابت الیاف پشم باعث افزایش شدید قیمت ها در دو سال اخیر شده است.

شکل ۲- سهم بازار از انواع الیاف استیپل